

Oktató:

Prof. Dr. Gyarmathy Éva

Egyetemi tanár

Hallgató

Hérics Ildikó

AVKF

GS87AY

Skandináv projektmódszer, avagy egy válasz a 21. századi óvodai kihívásokra

Módszerek, problémák, megoldások

Rezümé

Rezümé

A kutatás háttérében egy skandináv projektmódszer áll, melynek alapja Emilia Reggio filozófiája. A módszer a gyermekek kíváncsiságát tekinti kiindulópontnak. A munka nem az óvodapedagógussal kezdődik, hanem a gyerekek érdeklődésének éppen célpontjában lévő témával. Ez utóbbi felfedezése, dokumentálása közös feladat. Az óvodai dolgozók közösen végzik, nincsen hierarchiai viszony közöttük.

A közös munka, az egyenjogúság és a közös cél csapatépítő és konfliktusoldó funkciót tölt be. Természetesen a pedagógiai kompetenciák birtokában az óvodapedagógus koordinálja a folyamatot, de nem osztja a munkafeladatokat, hanem felügyeli és segíti annak kibontakozását.

A kutatás célkitűzése kezdetben a modell kipróbálása volt. Mivel Magyarországon ezt a modellt eddig még nem próbálták ki, az alapjául szolgáló szakirodalmat nem fordították le magyarra ez idáig. A dolgozat újdonsága abban rejlik, hogy a norvég szakirodalom vonatkozó részét magyarra fordítottam és ezt beültettem egy könnyen megvalósítható projektvázlatba.

A vázlat maga is egy norvég alapokon nyugvó, magyar nyelvre még le nem fordított útmutató. A projekt alapját képző téma felderítése megfigyeléssel történik. A megfigyelés dokumentálása történhet írásban, videófilmen rögzítve, illetve rajzos formában is. A kidolgozási folyamat munkaértekezleten történik, ahol minden dolgozó részt vesz. Ez máris szakítani a tradíciókkal, hiszen általában nem vesz részt az értekezleten a pedagógiai asszisztens és a dajka. A leginkább kihívásokat adó része ez volt a kutatásnak. Sajnos nem is sikerült áthidalni.

A kutatás hipotézisének megfogalmazásához a kérdőívet használtam. A kérdőív eredményeképpen a következő hipotézist fogalmaztam meg: a gyermekek aktuális érdeklődésére alapozott projektek sikerebben működnek óvodai környezetben, mint a központilag tervezett projektek.

A hipotézis megfogalmazását követően óvodákat kerestem a projekt kipróbálásra. Megközelítőleg 80 óvodának küldtem emailt, melyben ismertettem röviden a projektet. Tudatosan olyan óvodákat választottam, melyek majdnem minden lehetséges lehetőséget képviselhetnek. Volt közöttük fővárosi peremkerületi, központi, vidéki, megyeszékhelyi, kistérségi stb. óvoda. A kérdőívet ezen kívül feltettem 4 facebook csoportba is, 2 csoport ezek

közül az Apor Vilmos Katolikus Főiskolán végzett óvodapedagógus hallgatók csoportja volt, 2 pedig országos fórum óvodapedagógusok számra. A kérdőívet végül 115 fő töltötte ki.

A válaszok alapján számítani lehetett megfelelő számú érdeklődőre, hiszen a válaszadók több mint fele hajlandónak mutatkozott a projekt kipróbálásra. A nyár folyamán jelezték is 5-en, hogy szeretnének részt venni. Részükre meg is küldtem a szükséges sémákat, hogy el tudják kezdeni a munkát.

Végül egyikük sem fejezte be a projektet. Sajnos tapasztalatokat sem osztottak meg. Egyikük egészségi állapotára hivatkozott, a többiek pedig a felső vezetés elzárkózására. Nem kaptak engedélyt a projekt lefolytatására.

Mivel az előzetesen kecsegtető válaszok ellenére és több hónapos próbálkozás után sem tudott megvalósulni a projekt, így a kutatás új hipotézis mentén folytatódott. Az új hipotézis: mi az oka a skandináv projekt magyar környezetben kipróbálásának, kudarcba fulladásának oka, esetlegesen okai.

Az okok felderítését beszélgetésekkel kezdtem. Két beszélgetés be is került a dolgozatba. Az interjúk során felmerült lényeges elemek kiértékelése során érdekes következtetésekre jutottam.

A projekt alapja volt, hogy az óvodai dolgozók együtt, hierarchiai viszony nélkül dolgozzanak együtt. Ez úgy tűnik, hogy nem megvalósítható. Erre engedett következtetni a 2 interjú, illetve a többi beszélgetés is, melyek nem kerültek be a dolgozatba, mert az alanyok még név nélkül sem vállalták a nyilvánosságot.

A következő ok az eltérő társadalmi háttér, oktatáspolitikai, anyagi támogatás. Amíg a skandináv országokban a túlóráért, értekezletekért külön bérezés van, addig ez hazánkban ingyen zajlik. A pedagógiai asszisztensek, a dajkák nem szeretnének részt venni az értekezleteken, mert nem kapnak fizetést érte. Az óvodapedagógus megteszi ingyen, de ezen kívül egyéb plusz feladatot nem szeretne ellátni és a projekt kipróbálása ezzel járt volna.

Lényeges okként merült fel a generációs különbség is, ami eltérő módszertani elvárásokkal párosult. A kezdő kollégák próbálkoznának, de az idősebbek nem. A hétköznapiakba is rengeteg feszültség halmozódik fel közöttük, nem szeretnék ezt még valamivel fokozni.

Említésre került ezen kívül a gyerekcsoportok összetétele is, ami embert próbáló feladat segítség nélkül.

Napjainkban egyre nagyobb probléma az átlagostól eltérő nevelési igényű gyermekek óvodai oktatása. A kérdőívben a megkérdezett óvodapedagógusok nagyrésze hiányolja a felsőoktatásból a fejlesztőpedagógiát, a gyógypedagógiát, esetlegesen alapozó ismereteket a sajátos nevelési igényű gyermekekhez, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdőkhöz. Kevés a gyógypedagógus, kevés a pedagógiai asszisztens, kevés az állami támogatás.

A 21. századi óvodáknak a 21. századi gyermekek elvárásaihoz, sajátosságaihoz, érdeklődéséhez kellene alkalmazkodniuk. Minden mindennel összefügg, ahogyan a skandináv projektmódszer tervezésének alapjául szolgáló Bjørndal modell is írja. A képzett óvodapedagógus, az ugrásszerűen megnövekedett sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai oktatáshoz értő és elhivatott óvodapedagógusok, a megfelelő tanulási környezet, az egymással jól együttműködő óvodai dolgozók mind a jól működő 21. századi óvoda részei kell, hogy legyenek. Kutatásom bebizonyította, hogy van helye a skandináv projektmodellnek Magyarországon, de vannak fontos feladatok a kipróbálás előtt.

A kutatás több, mint fél éve alatt még inkább megerősödött bennem a tenni akarás, a változni tudás és a változtatni akarás. Remélem, hogy nap mint nap egyre több magot tudunk mindannyian elültetni és a jó Isten segítségével és támogatásával szebb jövőt teremteni a 21. század gyermekeinek a 21. századi óvodákban, remélhetőleg többek között a skandináv modell segítségével.